

Rådgivning vedr. ansvar for afrusning

24. november 2025
Sagsnr.: 31-2210-33
Reference: CHHJ
Tlf.nr: +4572229331
E-mail: trvest@stps.dk

Styrelsen for Patientsikkerhed har den 20. oktober 2025 modtaget spørgsmål om ansvar for afrusning fra Hospitalsenhed Midt.

Svarene er givet nedenfor med rød skrift i den oprindelige henvendelse, som fremstår med sort skrift.

Lægefagligt ansvar for udskrivning af tabl. Klopoxid til patienter, der ønsker afrusning pga. alkoholafhængighed

Vi har i styregruppen for projektet "Afrusning med succes – en tæt tværsektoriel indsats med fokus på patienten/borgeren med alkoholafhængighed" nu afdækket at den væsentligste forhindring for at skabe optimale koordinerede forløb for borgere med alkoholafhængighed og ønske om afrusning, er en uklarhed om følgende tre punkter:

- Hvem skal stille lægeressourcer til rådighed: Kommuner (jf. §141 Sundhedsloven*), Alment praktiserende læger eller Hospitaler?
- Af vedhæftede svar fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet fremgår det, at de forskellige aktører alle kan være involveret i en borgers forløb. Det vil afhænge af borgerens/patientens aktuelle situation. Alle aktører bør tage udgangspunkt i, hvad der er nødvendigt og patientsikkert for behandling af patienten.
- Kan, bør og må de Alment praktiserende læger og Hospitaler, uden særlig tilknytning til og viden om afrusning, udskrive potentielt afhængighedsskabende medicin, som tabl. Klopoxid, Benzodiazepin brugt til abstinensbehandling, til patienterne? Enhver læge har ordinationsret og kan principielt udskrive medicin i forbindelse med afrusning. Imidlertid følger der ved afrusning en række forhold, som man skal være opmærksom på,

Styrelsen for
Patientsikkerhed
Tilsyn og Rådgivning Vest

Falstersvej 10, Randers
8940 Randers SV

Tlf.nr: +45 7222 7979
E-mail: trvest@stps.dk

www.stps.dk

særligt i den akutte situation, dels med afkræftelse af andre årsager til symptomer end beruselse, dels overvågning, og det vil være nødvendigt at have en vis viden om afrusning og behandling heraf, hvis man foretager dette. Det må man dog forvente, at man har på hospitalet. Hvorvidt en praktiserende læge kan udskrive f.eks. klopoxid afhænger af situationen. Hvis det sker i et planlagt forløb, hvor der er helt styr på planen og der er løbende kontakt med patienten, og behov for konstant overvågning er vurderet som ikke nødvendig, kan en praktiserende læge fortsætte en udskrivning af klopoxid, som andre har initieret. Enhver læge, som ordinerer lægemidler, påtager sig selvfølgelig ansvaret for behandlingen.

- Hvis de Alment praktiserende læger må udskrive tabl. Klopoxid, må det så udskrives/må opgaven delegeres til sygeplejersker, hvor der ikke er en læge ansat og kan det løses ved en rammeordination? Opstart af en afrusning kan ikke foregå uden lægeordination og ordination af hvad der skal overvåges og hvor tit. Hvis det sker i forbindelse med et længevarende ambulant forløb kan en læge uddelegere de forskellige funktioner i en rammeordination, som beskriver præcist, hvad de enkelte faggrupper må foretage, grænser for op- og nedtitrering, og hvornår der skal ske kontakt til lægen. Og lægen har fortsat ansvaret for ordinationen.

I Silkeborg, Skive og Viborg Kommune er der ikke ansat læger i Rusmiddelcentrene til afrusning af borgerens alkoholafhængighed. De Alment praktiserende læger har ud fra tidligere henvendelser til Styrelsen for Patientsikkerhed, om udskrivelse af tabl. Klopoxid, tolket tilbagemeldingerne som følgende:

- Styrelsen for Patientsikkerhed anbefaler ikke udskrivelse af tabl. Klopoxid til administration via ekstern sygeplejerske fra Rusmiddelcentrene.
- Det kommer an på situationen. I den akutte fase vil det ikke være tilstrækkeligt at en ekstern sygeplejerske står for ordination og behandling uden en læge har været inde over og der er tæt opfølgning på abstinenser. I en udtrapningsfase vil der ikke være noget til hinder for, at en sygeplejerske kan følge en udarbejdet behandlingsplan, men det må foregå på delegation, således at der er en læge, som har ansvaret for delegationen, herunder instruktion og tilsyn med at det foregår efter instruktionen.
- Alment praktiserende læge vil i øvrigt stå sig dårligt ved en eventuel klagesag ved udskrivelse af tabl. Klopoxid. Det kommer også an på situationen. En praktiserende læge vil typisk ikke have mulighed for at overvåge en akut situation, men i forbindelse med en udtrapning er der intet i vejen for, at en praktiserende læge kan udskrive klopoxid.

Konsekvensen/resultatet af, at der handles ud fra ovenstående tolkning er, at en del patienter, der ikke er reelt indlæggelseskrævende, alligevel indlægges på hospitalet med henblik på opstart af tabl. Klopoxid. Ved patientens udskrivelse, har patienten ofte fortsat brug for abstinensstillende medicin og udtrapning heraf, men hvilken læge har ansvaret for udskrivelse af medicinen og planen for udtrapningen? Kommunen har ingen læger tilknyttet, Almen praksis mener ikke de har mandatet og hospitalslægen, der forestår udskrivelsen, er utryg/modsætter sig, med henvisning til de samme bekymringer som Almen praksis. Der er intet til hinder for, at almen praksis kan foretage udtrapning med klopoxid, når den akutte fase er ovre.

Vi har således brug for hjælp til at løfte problemstillingerne med en skriftlig tilbagemelding fra Styrelsen for Patientsikkerhed hvor følgende klarlægges:

- Rammerne, herunder kompetencerne, for at en praktiserende læge med kendskab til patienten, kan udskrive tabl. Klopoxid til en patient, der ønsker afrusning
- Rammerne, herunder kompetencerne, for at en praktiserende læge med kendskab til patienten, kan lave en udtrapningsplan for tabl. Klopoxid til en patient der ønsker afrusning
- Rammerne, herunder kompetencerne, for at en speciallæge fra Medicinsk Diagnostisk Center, Akutafdelingen, HEM, eller Alment praktiserende læge kan udskrive en patient med en plan for udtrapning af tabl. Klopoxid og med opfølgning via et af Rusmiddelcentrene i Silkeborg, Skive, Viborg eller hos en sygeplejerske/Alment praktiserende læge

Det er det pågældende behandlingssted, som udstikker rammerne for, hvem der kan gøre hvad, herunder hvem der har kompetencerne til udtrapning. Det bør ske i samarbejde mellem de enkelte aktører. Ingen af de tre ovenstående situationer giver imidlertid anledning til bekymring for patientsikkerheden, hvis man følger generelle retningslinjer for afrusning og ordination.

* Sundhedsloven §141
Kommunerne har med sundhedslovens § 141 ansvaret for alkoholbehandlingen i Danmark, og man har som borger ret til:

- Gratis alkoholbehandling
- Anonym ambulant behandling. Anonymiteten ophører dog, hvis der bliver ordineret receptpligtig medicin som eksempelvis antabus
- Påbegyndt behandling senest 14 dage efter, man har henvendt sig med ønske om behandling
- Frit valg af behandlingssted (man kan vælge mellem sin hjemkommunes tilbud eller andre kommunale, regionale eller private tilbud, som har indgået en aftale med en kommune og er godkendt af socialtilsynet)

Det er muligt selv at vælge, om man vil benytte sin egen kommunes tilbud eller andre kommunale, regionale eller private tilbud, som har indgået en aftale med ens hjemkommune.

Vi vedhæfter svar fra Sundheds- og Indenrigsministeriet pr. 7/1 2025 om
ansvaret for Alkoholafrusning.

Skulle der være yderligere spørgsmål kan der tages kontakt med styrelsen
igen.

Charlotte Hjort